

Agenda – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad: I gael rhagor o wybodaeth cysylltwch a:
Lleoliad Allanol Bethan Davies
Dyddiad: Dydd Iau, 13 Gorffennaf 2017 Clerc y Pwyllgor
Amser: 10.00 0300 200 6372
SeneddCyllid@cynulliad.cymru

David Hughes Canolfan Cymunedol, Biwmares

- 1 **Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau**
(10.00) (Tudalennau 1 – 7)
- 2 **Papur(au) i'w nodi**
(10.00) (Tudalennau 1 – 7)
PTN1 – Llythyr gan Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi at Gadeirydd y Pwyllgor Cyfrifon
Cyhoeddus – Swyddog Cyfrifyddu Ychwanegol ar gyfer Cyfradd Dreth Incwm
Cymru – 13 Mehefin 2017
(10.00) (Tudalennau 8 – 9)
- 3 **Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â**
deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 8 (Cymdeithas Cyfarwyddwyr
Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (ADSS Cymru))
(10.00–11.00) (Tudalennau 10 – 31)

Alwyn Jones, Swyddog Arweiniol Gwasanaethau Oedolion, Cyngor Sir Ynys Môn a
Chadeirydd Penaethiaid Gwasanaethau Oedolion Cymru Gyfan
Jenny Williams, Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol, Cyngor Bwrdeistref
Sirol Conwy ac Is-lywydd Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau Cymdeithasol
Cymru

Papur 1 – Tystiolaeth ysgrifenedig – Cymdeithas Cyfarwyddwyr Gwasanaethau
Cymdeithasol Cymru

4 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 9 (Cymdeithas Prif Weithredwyr yr Awdurdodau Lleol (SOLACE))

(11.00–12.00)

(Tudalennau 32 – 57)

Dilwyn Williams, Prif Weithredwr Cyngor Gwynedd

Papur 2 – Tystiolaeth ysgrifenedig – Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol

5 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o weddill y cyfarfod ac eitemau 1 – 3 o'r cyfarfod ddydd Mercher 19 Gorffennaf 2017

(12.00)

6 Cyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru 2017–18: Trafod yr adroddiad drafft

(12.00 – 12.15)

(Tudalennau 58 – 72)

Papur 3 – Adroddiad drafft

7 Penodi Aelodau a Chadeirydd anweithredol i Fwrdd Swyddfa Archwilio Cymru: Trafod yr adroddiad drafft

(12.15–12.20)

Papur 4 – Adroddiad drafft

8 Digwyddiad i randdeiliaid – Sesiwn ymgysylltu ynghylch strategaeth rhag-gyllidebol

(13.00–15.00)

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad:

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

Ystafell Bwyllgora 2 – y Senedd

<http://senedd.tv/cy/4227>

Dyddiad: Dydd Iau, 29 Mehefin 2017

Amser: 09.33 – 12.52

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau'r Cynulliad:	Simon Thomas AC (Cadeirydd) Neil Hamilton AC Mike Hedges AC Eluned Morgan AC David Rees AC Steffan Lewis AC Nick Ramsay AC
Tystion:	Dr Clive Grace, PPIW Daniel Bristow, PPIW Bethan Jones, Rhentu Doeth Cymru Kerry Price, Cymwysterau Cymru Philip Blaker, Cymwysterau Cymru Alison Standfast, Cymwysterau Cymru Suzy Davies AC, Comisiynydd Manon Antoniazzi, Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad Nia Morgan, Cyfarwyddwr Cyllid
Staff y Pwyllgor:	Bethan Davies (Clerc)

	Catherine Hunt (Ail Glerc)
	Gemma Gifford (Dirprwy Glerc)
	Martin Jennings (Ymchwilydd)
	Owen Holzinger (Ymchwilydd)
	Christian Tipples (Ymchwilydd)

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i'r cyfarfod.

2 Papur(au) i'w nodi

2.1 Cafodd y papurau eu nodi.

3 Cyllideb Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru: Tanwariant ym Mhenderfyniad y Bwrdd Taliadau

3.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Suzy Davies AC, Comisiynydd y Gyllideb a Llywodraethu; Manon Antoniazzi, Prif Weithredwr a Chlerc y Cynulliad; Nia Morgan, Cyfarwyddwr Cyllid; a David Tosh, Cyfarwyddwr Adnoddau.

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau a ganlyn:

4.1 Derbyniwyd y cynnig.

5 Cyllideb Comisiwn Cynulliad Cenedlaethol Cymru: Tanwariant ym Mhenderfyniad y Bwrdd Taliadau: trafod y dystiolaeth

5.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a ddaeth i law.

6 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 4

6.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Dr Clive Grace, UK Research and Consultancy Services Ltd; a Dan Bristow, Dirprwy Gyfarwyddwr, Sefydliad Polisi Cyhoeddus i Gymru.

7 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 5

7.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Philip Blaker, Prif Weithredwr Cymwysterau Cymru; Kerry Price, Pennaeth Cyllid Cymwysterau Cymru; ac Alison Standfast, Cyfarwyddwr Gweithredol - Cyllid a Gwasanaethau Corfforaethol, Cymwysterau Cymru.

8 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 6

8.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Bethan Jones, Rheolwr Gweithredol Rhentu Doeth Cymru.

9 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: trafod y dystiolaeth

9.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a ddaeth i law.

10 Dull ar gyfer Craffu ar Gyllideb Ddrafft Llywodraeth Cymru 2018–19

10.1 Trafododd y Pwyllgor ei ddull ar gyfer craffu ar gyllideb ddrafft Llywodraeth Cymru ar gyfer 2018–19.

11 Ymweliad â'r Alban: trafod y cyfarfodydd

11.1 Nododd y Pwyllgor fod ei daith i'r Alban wedi bod yn gynhyrchiol, gan nodi pa mor ddefnyddiol y bu'r sesiynau a gynhaliwyd.

Cofnodion cryno – Y Pwyllgor Cyllid

Lleoliad:

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](#) yn:

Ystafell Bwyllgora 1 – Y Senedd

<http://senedd.tv/cy/4164>

Dyddiad: Dydd Mercher, 5 Gorffennaf
2017

Amser: 09.00 – 12.06

Yn bresennol

Categori	Enwau
Aelodau'r Cynulliad:	Simon Thomas AC (Cadeirydd) Neil Hamilton AC Mike Hedges AC Eluned Morgan AC David Rees AC Steffan Lewis AC Nick Ramsay AC
Tystion:	Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol Matthew Denham-Jones, Llywodraeth Cymru Sophie Howe, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru Michael Palmer, Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol Cymru
Staff y Pwyllgor:	Bethan Davies (Clerc) Catherine Hunt (Ail Clerc) Georgina Owen (Dirprwy Clerc)

	Martin Jennings (Ymchwilydd) Owen Holzinger (Ymchwilydd) Helen Jones (Ymchwilydd) Gareth Howells (Cyngorydd Cyfreithiol)
--	---

1 Cyflwyniad, ymddiheuriadau, dirprwyon a datgan buddiannau

1.1 Croesawodd y Cadeirydd yr Aelodau i'r cyfarfod.

2 Papur(au) i'w nodi

2.1 Cafodd y papurau eu nodi.

3 Cyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru 2017–18: Sesiwn dystiolaeth

3.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Mark Drakeford AC, Ysgrifennydd y Cabinet dros Gyllid a Llywodraeth Leol; a Matthew Denham-Jones, Dirprwy Gyfarwyddwr Rheolaethau Ariannol, Llywodraeth Cymru.

4 Cynnig o dan Reol Sefydlog 17.42 i benderfynu gwahardd y cyhoedd o'r cyfarfod ar gyfer yr eitemau a ganlyn: 5, 6 ac 8

4.1 Derbyniwyd y cynnig.

5 Cyllideb Atodol Gyntaf Llywodraeth Cymru 2017–18: trafod y dystiolaeth

5.1 Trafododd y Pwyllgor y dystiolaeth a ddaeth i law.

6 Papur cwmpasu ar gyfer yr ymchwiliad: Cost gofalu am boblogaeth sy'n heneiddio

6.1 Trafododd y Pwyllgor bapur cwmpasu ar gostau gofalu am boblogaeth sy'n heneiddio a chytunodd i gynnal ymchwiliad.

7 Ymchwiliad i'r amcangyfrifon ariannol sy'n cyd-fynd â deddfwriaeth: Sesiwn dystiolaeth 7 (Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru)

7.1 Clywodd y Pwyllgor dystiolaeth gan Sophie Howe, Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru; a Michael Palmer – Cyfarwyddwr Gweithredu a Pherfformiad, Swyddfa Comisiynydd Cenedlaethau'r Dyfodol ar gyfer Cymru.

8 Trafod y Bil Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) drafft

8.1 Trafododd y Pwyllgor y Bil Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus (Cymru) drafft, a chytunodd i wneud rhai mân newidiadau i'r Bil a dychwelyd at y mater.

Eitem 2.1

HM Revenue
& Customs

Jon Thompson
Chief Executive and Permanent Secretary
2/75
100 Parliament Street
London
SW1A 2BQ
Tel: 03000 586349
Email: Chief.executive@hmrc.gsi.gov.uk
www.gov.uk

Nick Ramsay AM
Chair, Public Accounts Committee,
National Assembly for Wales
Cardiff Bay
Cardiff
CF99 1NA

13 June 2017

Dear Mr Ramsay AM,

I am writing to inform you that I have appointed Jim Harra, Director General for Customer Strategy & Tax Design as Additional Accounting Officer (AAO) with responsibility for the Welsh Rate of Income Tax (WRIT).

As you'll be aware, the Command Paper, "Powers For A Purpose: Towards A Lasting Devolution Settlement For Wales"¹, announced that an Additional Accounting Officer (AAO) would be appointed who would be specifically accountable for the implementation and collection of WRIT, including the associated assets, liabilities and cash flows. The AAO will have responsibility for all matters of governance, decision making and financial management in relation to WRIT.

The AAO will provide an annual WRIT extract from the audited HMRC accounts to the Welsh Assembly. Welsh Assembly Committees will be able to request HMRC Accounting Officers to give evidence. Full details of the responsibilities of Accounting Officers are shown at Chapter 3 of the HM Treasury document, Managing Public Money. This may be found at: http://www.hm-treasury.gov.uk/d/mpm_ch3.pdf.

I am pleased to hear that a good start has been made with a successful first Welsh Income Tax Project Board meeting, and look forward to further collaborative working between our officials. If you have any further questions about this appointment, please do not hesitate to contact my office (Chief.executive@hmrc.gsi.gov.uk), or HMRC's devolution team (Catherine.Dampier@hmrc.gsi.gov.uk)

¹ <https://www.gov.uk/government/publications/powers-for-a-purpose-towards-a-lasting-devolution-settlement-for-wales>

Yours sincerely,

JON THOMPSON
CHIEF EXECUTIVE AND PERMANENT SECRETARY

ADSS Cymru
Leading Social Services in Wales
Yn arwain Gwasanaethau
Cymdeithasol yng Nghymru

National Assembly Finance Committee

Financial estimates accompanying legislation

Introduction

1. The Association of Directors of Social Services Cymru (ADSS Cymru) is the professional and strategic leadership organisation for social services in Wales and is composed of statutory Directors of Social Services, and the Heads of Service who support them in delivering social services responsibilities and accountabilities; a group of 80 or so social services leaders across the 22 local authorities in Wales.
2. The challenges faced by the health and social care economy are often of such scale that no one single agency, can manage them alone.
3. A wide range of agencies, and organisations statutory, non-statutory, local, regional and national have capacities to respond to various aspects of these complex challenges. However, lack of coherence among diverse national, regional and local Stakeholders has resulted in, the potential for working at cross-purposes, competition for funding, duplication of effort and sub-optimal economies of scale.
4. Experience suggests that promising national initiatives have had limited success because of failure to achieve/deliver through investment, strong national vision and ownership at local and regional levels.
5. Regions have endeavoured to develop explicit approaches aimed at fostering greater coherence, the extent to which this has been accomplished, to date, is unclear. However, if there is to be the sustainable improvement, envisaged by the Social Services & Wellbeing (Wales) Act our model of planning and coordination must be better integrated into a single country-wide approach
6. Underpinning the provisions of the Act is an implicit understanding that local authorities alone cannot fulfil the Act's strategic intent or indeed many of the duties

that fall on them without working jointly with statutory, independent or voluntary sector partner.

7. The main issue for social care is that change is happening at a time of financial constraint, combined with unprecedented demographic change. Austerity is affecting the population at large, but most importantly, in respect of social care, it is particularly damaging to the most vulnerable people, families and individuals in our communities across Wales , leading to increased demand on health and social care.
8. Local Authorities are expected to deliver Personal Social Services within an increasingly tight budget. Local government funding is facing a shortfall as government continues to restrict budgets because of the national deficit.
9. Whilst funding is being cut there are growing pressures on Social Services to change. These include increasing demand for complex services, demographic and social change, plus workforce fragility in the provider sector (recruitment, retention, reward, recognition)

Social Services & Wellbeing (SSWB) Act

10. The Social Services and Wellbeing (Wales) Act 2014 (SSWB) and the Well-being of Future Generations (Wales) Act 2015 provide a direction of travel for all public services in Wales and a framework for delivering the aspirations in the legislation. Both are as relevant to the Social Services and local government as they are to other public bodies, providing an opportunity for local government and the NHS to be equal partners in making a difference to the people and communities they serve.
11. SSWB came in to force in April 2016. The Act changed the way people's needs are assessed and the way services are delivered with people and their carers at the centre of care plans and more of a say in the care and support they receive. The Act therefore expects Social Services to be delivered differently. This is a new way of working, and authorities, with partners are intimately involved in delivering a critical shift in culture and service configuration. We are at the beginning of a long journey and the change envisaged will take time and effort to deliver.
12. ADSS Cymru and the Welsh Local Government Association (WLGA) are very supportive of the principles and ambitions of the Act, but believed the costs were understated. In evidence to the Health and Social Care Committee, during scrutiny of the SSWB Bill, serious concerns were expressed about resource impacts of the Bill. The enabling

nature of the legislation meant that it was difficult to analyse, with any degree of accuracy, true costs involved.

13. We highlighted concerns over the limited scope of the RIA in that it underestimated the financial impact of the proposed changes. The costs identified in the Bill's RIA were limited to analysis around additional training costs and cost benefits in relation to reduced administration, complaints and litigation. This led to the RIA to conclude that, "the additional benefits of implementing the Act will outweigh the additional costs of implementation over the long term." Though it was recognised that this was "a simple comparison based upon the intent of the primary legislation".
14. We have seen recent examples of policy changes being implemented which have required amendments to Regulations under the SSWB Act. These include changes to the increase in the maximum weekly charge and increases in the capital limit for residential care. Welsh Government have commissioned independent research to try to identify the cost implications for these changes and continue to work and engage with local government to monitor the impact of these changes against anticipated costs.
15. For change to be effective, it needs to be implemented at all levels; embedded in the culture of each organisation. Colleagues at all levels need to be motivated, and need to understand what motivates them.
16. Staff will usually respond well to challenges (that they feel they can meet!). Getting staff motivated to support the changes that are to be implemented is therefore crucial for success. At a time of austerity there needs to be significant investment in modern processes and practises if culture and behaviour is to change

Changing the Culture

17. Changing culture in social and health care means moving from reacting to prevention which means:
 - Greater alignment of vision, actions and behaviours (national, regional, local and agency)
 - Anticipating the medium-term future
 - Acting quickly
 - Ensuring sufficient well trained, compassionate and motivated staff doing the right job

- Ensuring robust accountability

Bringing about the change in practice envisaged in the Act does require significant additional short-term investment. There has been some investment, which has helped to keep pace with demand through the front door. However additional support is required to equip the workforce with the knowledge and skills necessary to meet the need associated with the increased levels of complexity and demand from an aging and discerning population.

Designing, developing and introducing modern systems and processes requires creativity, capacity and leadership. Economies associated with deficit reduction has had an impact on capacity in this respect.

Financial Challenges

18. Each year ADSS Cymru conducts a budget survey to provide information to support and inform national discussions on Local Authority Personal Social Services finances.
19. Survey data is collected, from Local Authorities, on the understanding that information provided is used publically to provide an all-Wales picture. Individual Local Authority information is not presented unless available from publically available information.
20. From 2015-16 to 2016-17 All Wales Council budgets (gross) decreased by 2% from £7,153m to £7,013m. Social Services budgets remained unchanged over the same period (gross) at £1,667m. This suggests that whilst Council budgets are decreasing Social Services budgets are being protected to some degree.
21. It is roughly estimated that £45m of savings were made in Social Services in 2016-17. Most of these were in Adult Services, contributing significantly to overall Council savings. As this estimate is extrapolated from information provided by 19 of the 22 Local Authorities it should be treated with a degree of caution.
22. From the information provided in the budget survey it appears that Authorities are putting the needs of the service user first as they try to make savings in areas that impact less directly on the service user. It seems likely that the impact of savings to date and future anticipated savings are judged to fall more on the Local Authority and care providers than individual service user.

23. Whilst Authorities were reasonably confident in making savings during 2016/17 that confidence reduces as each look to the future. There is a limit to the extent of which savings can be made before essential core services are affected. There is a sense that this limit is very close to being reached. If deficit reduction continues achieving savings cannot be accomplished without directly on the quality and reliability of support for the most vulnerable service users.
24. Spend on prevention services in 2016/17, across social services, were very cautiously estimated at £100m, or less than 10% of the social service budget. It is in this area of expenditure that future savings are likely to be sought to ensure core statutory duties are met. This can only be at a cost to prevention and promotion of wellbeing in our communities.
25. At 31 March 2016, there were 19000 children in need in Wales being supported by Social Services and 72000 adults aged 18 and over receiving services. Whilst numbers appear relatively stable over the past few years there is a wealth of evidence suggesting the burden on Social Services will increase as the population is predicted to age.
26. At 31 March 2016, there were on average 29 adults per Social Worker and 6 children per Social Worker in Wales.
27. In 2016/17 Welsh Government grants provided significant contribution to the money coming to a Local Authority at around 40%. That grant level has remained stable since Welsh Government data was reported in 2015-16. However, past unpredictability of grant value, year on year has made it difficult for Authorities to plan, with certainty into the future.
28. Despite the challenges, risk and issues identified Local Authorities feel that they were in 2016/17 providing social care at the same or an improved level. This is a huge credit to the thousands of people across Wales who work in social care. However, in the longer term, we are reaching the limit of savings that can be made in the face of issues, challenges and risks that continue long into the future.

D.M. Street

Dave Street

President ADSS Cymru
5 July 2017

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

YMCHWILIAD PWYLLGOR CYLLID CYNULLIAD CENEDLAETHOL CYMRU I ASESIADAU ARIANNOL DEDDFWRIAETH NEWYDD.

1. Cymdeithas Prif Weithredwyr Awdurdodau Lleol (Cymru) (SOLACE) ydi'r gymdeithas sy'n cynrychioli Prif Weithredwyr y 22 Awdurdod yng Nghymru.
2. Rydym wedi derbyn gwahoddiad gan Bwyllgor Cyllid Llywodraeth Cymru i gyflwyno tystiolaeth ar lafar iddynt mewn perthynas â'r ymchwiliad i agweddau ariannol o'r Aseiad Amcangyfrion Ariannol.
3. Mae'r papur hwn yn amlinellu natur y dystiolaeth lafar.
4. 'Rydym yn nodi fod Cymdeithas Llywodraeth Cymru eisoes wedi cyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig i'r Pwyllgor ar y mater hwn, a byddem yn hoffi datgan fod sylwadau SOLACE yn cefnogi'n llwyr y dadansoddiad a roddir yn y papur hwnnw.
5. Ni fyddai fawr o bwrpas i baratoi papur dim ond er mwyn ail adrodd y pwyntiau wnaed yn y papur hwnnw ond hoffem gymell y canlyniadau i sylw'r Pwyllgor.
6. **Yn benodol, fodd bynnag, hoffem bwysleisio'r pwyntiau penodol a wneir yn y casgliadau (paragraff 44) yn ymwneud efo'r angen i sicrhau fod effeithiau cyllidol wastad yn cael eu hadolygu a'u diweddarau ac y dylai fod yna ymrwymiad i ariannu'n llawn unrhyw oblygiadau newydd.**
7. Mae papur Cymdeithas Llywodraeth Cymru yn amlygu tystiolaeth i ddangos nad yw hyn wedi bod yn wir bob tro.
8. Mewn rhai achosion wrth gwrs mae deddfwriaeth gynradd yn gosod allan egwyddorion a chanlyniadau y bwriedir i'r Ddeddf eu hwyluso. Mae'r Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2014 yn esiampl berffaith, fel yn wir y mae'r Ddeddf Gwasanaeth Cymdeithasol a Lles (Cymru) 2014, gyda'r ddau yn disgyn i'r categori yma. Mae'r olaf yn cynnwys ychydig mwy o fanylder ynglŷn â sut y bwriedir i'r Ddeddf gael ei gweithredu na'r cyntaf.

9. Yn y cyd-destyun yma, mae'n rhaid derbyn ei fod yn hynod anodd i adnabod o'r cychwyn y gwir gost o weithredu amcanion y ddeddfwriaeth, ac mae gan rywun gydymdeimlad gydag unrhyw un sy'n gorfod ymgymryd â'r fath dasg.
10. Mae'r pwynt a wneir yng nghyflwyniad Cymdeithas Llywodraeth Cymru (paragraff 25) fod costau yn codi mewn gwirionedd pan ddown i ddeddfwriaeth eilradd neu gyngor statudol yn golygu'n aml ein bod yn gweld costau'n ymlithro mewn lle na adnabuwyd hwynt yn flaenorol.
11. A chymryd i ystyriaeth fod dadansoddiad ariannol manwl ar y cychwyn yn hynod anodd, teimlir fod yna duedd i gael asesiadau ariannol yn aml i amryfuso ar yr ochr optimistaidd. Mewn rhai achosion mae hyn yn ddealladwy i unrhyw sefydliad sydd am bwysleisio budd unrhyw weithrediad dros rhwystrau posib.
12. Mae paragraffau 19 a 22-24 o bapur Cymdeithas Llywodraeth Cymru yn amlygu'r mater yma mewn perthynas â'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles yn benodol.
13. Er hynny, ni ddylai hyn atal y Llywodraeth rhag adnabod unrhyw gost ychwanegol wedyn a pharatoi darpariaeth briodol.
14. Er mwyn ychwanegu at bapur Cymdeithas Llywodraeth Cymru rydym wedi comisiynu darn o waith o fewn un awdurdod sydd wedi edrych ar ychwanegiadau mae wedi gorfod ei gyflawni yn y gyllideb yn ystod yr 8 blynedd diwethaf er mwyn cydnabod costau ychwanegol sydd wedi codi o ganlyniad i ddeddfwriaeth ac nad oeddynt wedi'u cydnabod drwy gyllid penodol. Mae'r canlyniadau yn ymddangos yn Atodiad 1.
15. Gellir gweld yn ystod y cyfnod dan sylw, fod yr Awdurdod wedi derbyn cyfanswm o £15.1m i dalu am bwysau cyllidol ychwanegol sy'n codi oherwydd pwysau a grewyd gan Lywodraeth San Steffan/Llywodraeth Cymru, ond mae'r pwysau yma yn troi'n wir bwysau cyllidol o £24.2m
16. Rhaid wynebu hefyd y ffaith nad yw'n debygol fod unrhyw gostau fydd yn codi o ddarnau diweddar o ddeddfwriaeth wedi cyrraedd eu huchafbwynt eto.
17. Dim ond y ddarpariaeth ychwanegol sydd rhaid ei wneud er mwyn cyfarfod y costau ychwanegol uniongyrchol o ddarnau o ddeddfwriaeth ychwanegol a nodir yma wrth gwrs. Nid yw'n cynnwys y costau anuniongyrchol.

18. Yn sicr, cyn belled a bo'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles yng Ngogledd Cymru yn y cwestiwn, oherwydd maint yr ardal (hynny yw Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr sy'n pontio 6 ardal awdurdod lleol dra gwahanol), mae'r awdurdod dan sylw yn adrodd fod y gost cyfle sy'n mynd i mewn i gydlynu a chydweithio er mwyn ceisio cyflawni gofynion y ddeddf a'r dulliau gweithredu a nodir ynddi yn sylweddol er nad oes son amdano mewn unrhyw asesiad.

19. Wrth ddod i ganlyniad felly, tra'n derbyn fod sefydlu asesiadau ariannol cywir ar y cychwyn am wastad fod yn anodd, mae'n rhaid iddo fod yn broses gyfredol a byw yn hytrach nag asesiad un tro, ac fe ddylai fod yna ymrwymiad er mwyn ceisio cadarnhau dadansoddiadau fel mae'r gweithrediad yn datblygu, gydag ymrwymiad pellach i ariannu'r gronfa'n llawn unwaith mae wedi'i ddiffinio.

Dilwyn Williams

Prif Weithredwr Cyngor Gwynedd

Llefarydd SOLACE ar faterion Cyllidol

Deddfwriaeth newydd a phenderfyniadau llywodraeth ganolog: effaith ariannol ar Gyngor Gwynedd

1. Cyflwyniad

- 1.1 Dangosodd papur diweddar Cymdeithas Llywodraeth Leol Cymru i Bwyllgor Cyllid y Cynulliad Cenedlaethol, "Financial estimates accompanying legislation", effaith newidiadau deddfwriaethol ar y costau wynebwyd gan lywodraeth leol yng Nghymru dros y blynyddoedd diwethaf, ac yn benodol y ffaith nad yw llawer o'r costau hyn yn cael eu hariannu drwy'r setliad llywodraeth leol.
- 1.2 Mae'r papur hwn yn darlunio'r mater hwn ymhellach yng nghyswllt yr effaith ariannol ar Gyngor Gwynedd dros yr wyth mlynedd ariannol ddiwethaf.

2. Amcangyfrif yr effaith ariannol

- 2.1 Rydym wedi edrych ar y newidiadau o flwyddyn i flwyddyn yng nghyllideb refeniw Gwynedd dros y blynyddoedd ariannol 2010/11 i 2017/18, a pha rai o'r newidiadau hynny gafodd eu nodi'n benodol eu bod yn deillio o ddeddfwriaeth newydd (ar lefel Cymru neu'r DU), neu swyddogaethau / cyfrifoldebau newydd a roddwyd ar lywodraeth leol.
- 2.2 Mewn rhai achosion, bu'n anodd ynysu effeithiau ariannol deddfwriaeth newydd oddi wrth newidiadau eraill oedd yn effeithio'r maes gwasanaeth tua'r un pryd (megis penderfyniadau polisi lleol, neu newidiadau yn y galw am wasanaethau). Roedd hefyd yn anodd adnabod unrhyw newidiadau a gyllidwyd gan arian dros dro unwaith-ac-am-byth (yn hytrach na'r gyllideb refeniw parhaol) ac unrhyw achosion lle mae gwasanaethau wedi amsugno gofynion ychwanegol o gyllidebau presennol yn hytrach na chyflwyno bid am adnoddau ychwanegol.
- 2.3 Fel y cyfryw, mae'r symiau rydym wedi gallu eu hadnabod yn ôl pob tebyg yn amcangyfrifon ceidwadol o'r costau gwirioneddol a gafwyd dros y cyfnod o wyth mlynedd.

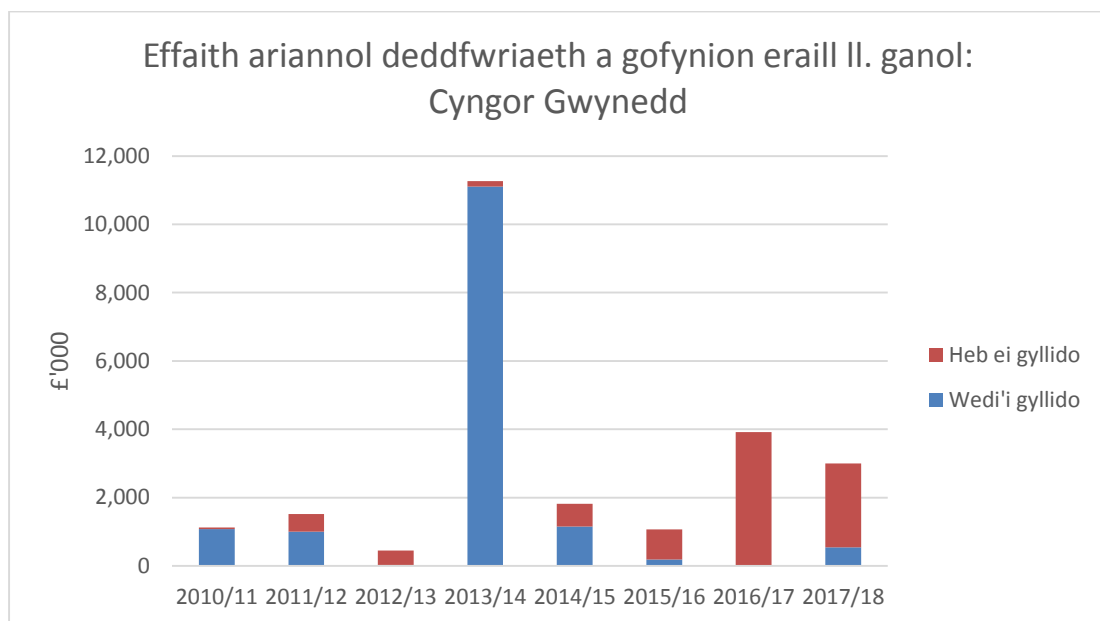
3. Cyfanswm effaith ariannol ar Wynedd

- 3.1 Rhwng 2010/11 a 2017/18 roedd cyfanswm o tua **£24.2 miliwn** wedi gorfod cael ei ychwanegu at y gyllideb refeniw flynyddol yng Ngwynedd yn sgil gofynion deddfwriaethol newydd a phenderfyniadau llywodraeth ganolog. Mae hyn yn cyfateb i tua 10.4% o gyfanswm cyllideb net flynyddol y Cyngor.
- 3.2 Cafodd tua **£15.1 miliwn** o'r swm hwn ei gyllido yn y setliad llywodraeth leol, gan adael diffyg o tua **£9.1 miliwn**.
- 3.3 Mae hefyd yn bwysig nodi fod llywodraeth leol, yn ystod y cyfnod hwn o wyth mlynedd, wedi profi pwysau ariannol difrifol gyda Chyngor Gwynedd wedi gweithredu tua £58 miliwn o arbedion, yn cynnwys rhai toriadau i wasanaethau, yn ystod y cyfnod. Gellir gweld felly bod y diffyg o £9.1m heb ei gyllido, gyfeiriwyd ato uchod, wedi cyfrannu at y sefyllfa ac wedi arwain at doriadau mwy difrifol i wasanaethau eraill (a / neu dreth gyngor uwch yn daladwy gan drigolion lleol) nag a fyddai wedi digwydd fel arall.

3.4 Mae'r tabl a'r siart isod yn dangos yr effaith ariannol amcangyfrifedig (a p'run ai gafodd ei gyllido) fesul blwyddyn ariannol:

Effaith ariannol deddfwriaeth a gofynion llywodraeth ganolog ar Gyngor Gwynedd

	Cyfanswm effaith ariannol £'000	Wedi'i gyllido £'000	Heb ei gyllido £'000
2010/11	1,125	1,079	46
2011/12	1,521	1,001	520
2012/13	453	27	426
2013/14	11,269	11,108	161
2014/15	1,821	1,149	672
2015/16	1,066	184	882
2016/17	3,920	0	3,920
2017/18	2,994	547	2,447
Total	24,169	15,095	9,074

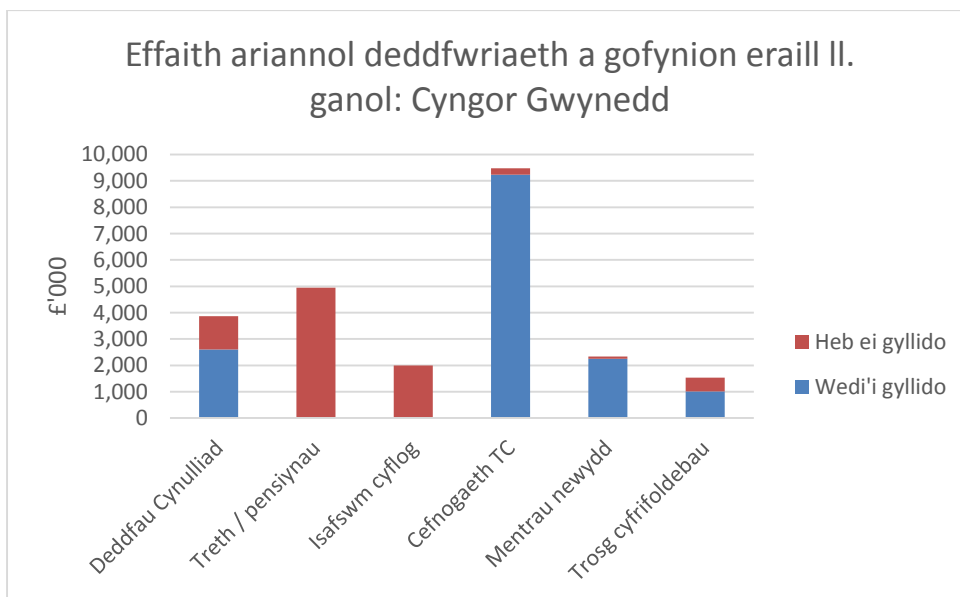
3.5 Mae'r symiau mawr ar gyfer blwyddyn ariannol 2013/14 i'w priodoli'n bennaf i drosglwyddiad Cefnogaeth Treth Gyngor i lywodraeth leol, oedd (fwy neu lai) wedi'i gyllido'n llawn yn y flwyddyn gyntaf tra cafodd elfen o ddiffyg cyllidol ei symud i lywodraeth leol yn y flwyddyn ddilynol.

4. Dadansoddiad yn ôl math o bwysau cost

4.1 Mae'r tabl a'r siart isod yn dangos natur y pwysau cost ychwanegol dros y cyfnod o wyth mlynedd (a p'run ai gafodd ei gyllido):

Pwysau cost Cyngor Gwynedd 2010/11 i 2017/18, yn ôl ffynhonnell y pwysau cost

	Cyfanswm pwysau cost £'000	Wedi'i gyllido £'000	Heb ei gyllido £'000
Deddfwriaeth Cynulliad Cenedlaethol	3,864	2,599	1,265
Newidiadau treth / pensiynau	4,946	0	4,946
Deddfwriaeth isafswm cyflog	2,000	0	2,000
Cefnogaeth Treth Gyngor – trosglwyddo'n lleol	9,479	9,236	243
Mentrau newydd	2,341	2,254	87
Trosglwyddo cyfrifoldebau	1,539	1,006	533
Cyfanswm	24,169	15,095	9,074

4.2 Y prif elfennau heb eu cyllido dros y cyfnod o wyth mlynedd oedd:

- Deddfwriaeth Cyflog Byw: £2.0m
- Newidiadau Yswiriant Gwladol / Pensiynau (yn cynnwys Ardoll Prentisiaethau): £4.9m
- Colled incwm oherwydd trothwyon newydd ffioedd Gofal Cartref: £0.8m
- Mentrau newydd (yn cynnwys rhai gyllidwyd drwy grant yn wreiddiol, ond fod y cyllid wedyn wedi gostwng yn raddol neu ddod i ben): £0.5m (*e.e. Strategaeth Gwastraff Cynaliadwy, Brecwast Am Ddim*)

- Gofynion statudol eraill: £0.5m (*e.e. Deddf Gofal Cymdeithasol a Lles; Strategaeth Gofal Cymdeithasol a Lles; Lwfansau Aelodau*)
- Cynllun Gostyngiadau Treth Gyngor/newidiadau Budd-dal Tai: £0.4m

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon

Eitem 6

Yn rhinwedd paragraff(au) vi o Reol Sefydlog 17.42

Mae cyfyngiadau ar y ddogfen hon